

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTRKA

MĚSÍČNÍ BULLETIN

2023

Energetika > EU 12

Z obsahu:

- Rozvoj elektrizačních soustav
- Dekarbonizace trhů s plynem
- Závěry klimatické konference OSN

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

pracovní program v oblasti evropské legislativy se tento měsíc rozhodně nenesl v poklidném předvánočním duchu. Naopak, během prosince se ještě pod končícím španělským předsednictvím podařilo uzavřít řadu dialogů. Zástupci evropských institucí mj. dosáhli předběžné politické dohody o revizi pravidel uspořádání trhu s elektřinou (market design). Podle tohoto ujednání bude mít veřejná podpora investic do nových výrobních kapacit inframarginální výroby elektřiny z obnovitelných a nízkouhlíkových zdrojů podobu dvousměrných rozdílových smluv nebo rovnocenných režimů. Co se týká přerozdělování příjmů (z těchto režimů) generovaných státem umožňuje předběžná dohoda jistou flexibilitu. Politickou dohodou byla završena také dlouhá meziinstitucionální jednání ohledně plynového balíčku zahrnujícího finální verzi příslušné směrnice i nařízení. Hlavním cílem těchto dvou legislativních aktů je vytvořit regulační rámec pro přechod plynárenského odvětví na obnovitelné a nízkouhlíkové plyny (včetně vodíku) a zvýšit tlak na dekarbonizaci energetického sektoru urychlením jejich výroby a integrace do energetické soustavy. Ke kompromisnímu znění dospěli zástupci evropských institucí také ohledně revize směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD), která je součástí balíčku Fit for 55. Revidovaná směrnice stanoví ambiciózní požadavky na energetickou náročnost nových a renovovaných budov. Zároveň vybízí členské státy, aby svůj fond budov renovovaly. Konečnou podobu v rámci politické dohody získaly dále směrnice o náležitě péči v oblasti udržitelnosti činnosti podniků (due diligence) či nařízení o umělé inteligenci. Intenzivní jednání probíhala začátkem prosince také v Dubaji na konferenci OSN o změně klimatu COP28. Diskuse se oproti původním předpokladům o jeden den protáhla, nicméně smluvní strany Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu se nakonec poprvé shodly na potřebě odklonu od fosilních paliv. Závěrečná dohoda zároveň vyzývá ke globálnímu ztrojnásobení kapacity obnovitelné energie či k urychlení postupného ukončení výroby energie z uhlí. Příští setkání COP29 bude za rok hostit Ázerbájdžán.

Příjemné prožití vánočních svátků přeje

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53
publicaffairs@cez.cz

Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měšic | Tomáš Pirkl | Karolína Ryšavá |
David Števík |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a
bezplatně.

Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou
považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ
a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací
a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich
zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných
v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí
za správnost a úplnost informací. | Obrázky použité
v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny
Evropské komise, Evropské rady, Evropského
parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a
Freemimages.com.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

ROZVOJ
ELEKTRIZAČNÍCH
SOUSTAV

ROZVOJ ELEKTRIZAČNÍCH SOUSTAV

Evropská komise dne 28. listopadu představila akční plán pro efektivnější fungování a rozšiřování elektrizačních soustav. Cílem akčního plánu je řešit hlavní výzvy spojené s rozšiřováním, digitalizací a lepším využíváním elektrických přenosových a distribučních soustav EU.

S ohledem na předpokládaný nárůst poptávky po elektřině a navýšení výroby z obnovitelných zdrojů energie předkládá Komise návrh opatření zaměřených na urychlení realizace **projektů společného zájmu**, dlouhodobé plánování přenosových soustav, transparentnost a zlepšení síťových sazeb, zrychlení povolovacích procesů či zlepšení přístupu k financování projektů rozvoje soustav.

Komise očekává, že spotřeba elektřiny do roku 2030 vzroste přibližně o 60 %. Poptávka po elektřině poroste v souvislosti s čistou mobilitou, vytápěním či elektrifikací průmyslu a výrobou vodíku z obnovitelných zdrojů. Pokud EU naplní své cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, měla by se kapacita výroby větrné a solární energie do roku 2030 více než zdvojnásobit, resp. navýšit se

na 1000 GW, a to ze 400 GW v roce 2022.

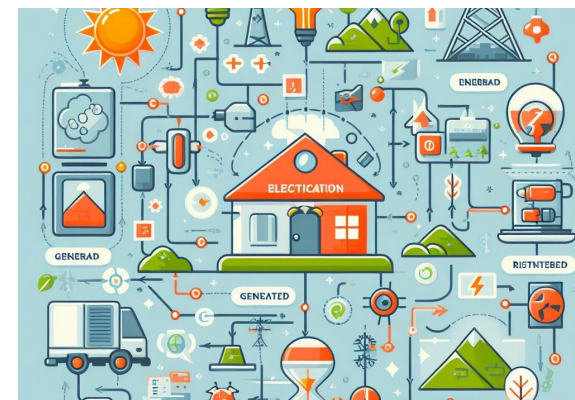
Efektivní využívání obnovitelných zdrojů energie vyžaduje rychlé rozšíření a modernizaci elektrizační soustavy. Urychlení rozšiřování a zvyšování robustnosti soustavy by mělo napomoci především dlouhodobé plánování na úrovni přenosových a distribučních soustav. Provozovatelé přenosových soustav a členské státy by měli zajistit dostatečný počet projektů (vč. jejich návrhu, plánování a rozvoje), které uspokojí potřeby v oblasti infrastruktury pro nadcházející desetiletí. Co se týká distribuce, akční plán předpokládá, že asociace evropských provozovatelů distribučních soustav (**EU DSO**) podpoří vnitrostátní distributory vydáváním doporučení pro zlepšení plánování distribučních soustav. Asociace přitom bude úzce spolupracovat se všemi zainteresovanými stranami, a to včetně výrobců energie z obnovitelných zdrojů či zástupců odvětví elektromobility.

Akční plán věnuje pozornost také lepšímu využívání a transparentnosti síťových sazeb. Jejich vývoj by měl být v souladu s vývojem energetického systému. Agentura ACER by ve své zprávě o sazbách, která má být předložena v lednu 2025, v této souvislosti měla vnitrostátním regulačním orgánům doporučit osvědčené postupy.

Komise zároveň prosazuje společné technické požadavky pro připojení výroby a odběru

elektřiny. Do roku 2025 hodlá navrhnout opatření na podporu společných technických požadavků během revize síťových kodexů, pokud jde o požadavky na výrobu a připojení výrobních a odběrných zařízení.

Vybudování modernějších sítí bude vyžadovat značné investice. Komise uvádí, že v tomto desetiletí je nutné investovat do elektrizačních soustav zhruba 584 miliard eur. Většina těchto investic by měla směřovat do distribučních sítí, které je potřeba digitalizovat, monitorovat v reálném čase, dálkově kontrolovat a zabezpečit proti kybernetickým útokům. Moderní distribuční síť musí pojmout velké množství decentralizované výroby z obnovitelných zdrojů a uspokojit flexibilní poptávky vyplývající ze zavádění domácích tepelných čerpadel a dobíjecích stanic pro elektromobily.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU**ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ**EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

DEKARBONIZACE
TRHŮ S PLYNEM

DEKARBONIZACE TRHŮ S PLYNEM

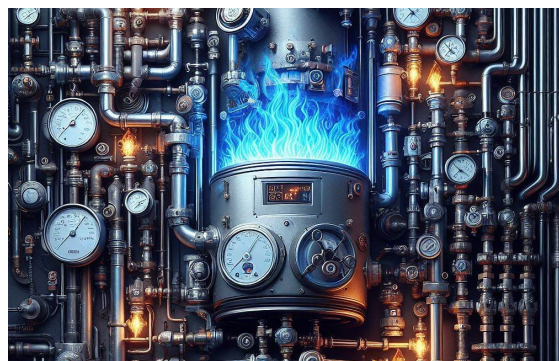
Plynový balíček, který má zajistit dekarbonizaci trhů s vodíkem a plynem, prošel poslední fází legislativního procesu. Rada a Evropský parlament dosáhly prozatímní politické dohody ohledně dvou legislativních návrhů (směrnice a nařízení) předložených v prosinci 2021 s cílem vytvořit regulační rámec pro přechod plynárenského odvětví na obnovitelné a nízkouhlíkové plyny, včetně vodíku.

Dne 28. listopadu dosáhli zástupci evropských institucí shody ohledně návrhu **směrnice**, která stanoví společná pravidla pro vnitřní trh s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem. Hlavním cílem směrnice je dekarbonizace energetického sektoru urychlením výroby vodíku a obnovitelných plynů a usnadnění jejich integrace do energetické soustavy. Stanoví také pravidla pro ochranu spotřebitelů.

Jedním z nejdiskutovanějších bodů v rámci dialogu byl tzv. unbundling, respektive nastavení pravidel pro oddělení vlastnictví

jednotlivých částí hodnotového řetězce, a to hned na několika úrovních. Směrnice nově definovala podmínky pro tzv. horizontální unbundling, tedy oddělení vlastnictví plynových a vodíkových sítí i vertikální unbundling, který zahrnuje oddělení vlastnictví výroby a distribuce.

Konkrétně se vyjednavači v oblasti unbundlingu pro sektor vodíku dohodli na rozdělení provozovatele přepravních soustav (TSO) a distribučních soustav (DSO). Pokud jde o horizontální unbundling, dohoda v zásadě ponechává rozhodnutí, zda provozovatelé přepravních soustav pro vodík, zemní plyn a elektřinu mohou patřit jedné společnosti, na členských státech. Výchozím scénářem bude unbundling, nicméně členské státy mohou na základě veřejně přístupné analýzy nákladů a přínosů (vypracované regulačním orgánem) udělit výjimky. Hodnocení bude prováděno každých 7 let.

Co se týká ochrany zranitelných zákazníků, budou mít členské státy pravomoc rozhodnout, jak zajistí jejich podporu a zároveň ochranu před případným odpojením od energií.

Politická dohoda ohledně návrhu **nařízení** o vnitřním trhu s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem byla uzavřena o dva týdny později, dne 8. prosince. Dohoda počítá s tím, že v odvětví vodíku vznikne nový samostatný subjekt pro provozovatele vodíkových sítí pod názvem Evropská síť provozovatelů vodíkových sítí (ENNOH), která bude nezávislá na stávajících sítích provozovatelů plynárenských přepravních soustav (ENTSOG) a elektroenergetických přenosových soustav (ENTSOE). Zároveň se však počítá s využitím spolupráce v rámci těchto odvětví.

Rada a Evropský parlament se zároveň dohodly na prodloužení platnosti mechanismu agregace poptávky a společného nákupu plynu, který byl přijat během energetické krize. Nicméně účast plynárenských podniků musí být zcela dobrovolná. Co se týká solidarity, byla dohodnuta opatření, která zemím umožní sdílet dodávky v případě nouze.

Předběžné dohody z dialogů ohledně legislativních návrhů, tj. směrnice a nařízení, nyní musí obě instituce potvrdit a formálně přijmout.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

AKT O DATECH

AKT O DATECH

Rada dne 27. listopadu formálně přijala nové nařízení o harmonizovaných pravidlech pro spravedlivý přístup k datům a jejich využívání. Tzv. akt o datech ukládá výrobcům a poskytovatelům služeb povinnost umožnit svým uživatelům, ať už se jedná o společnosti nebo jednotlivce, přístup k datům generovaným používáním jejich výrobků nebo služeb a jejich opětovné použití. Umožňuje uživatelům tato data sdílet se třetími stranami.

Nařízení stanoví nová pravidla určující, kdo může mít přístup k datům vytvářeným ve všech hospodářských odvětvích v EU. Společnosti i spotřebitelé by tak měli získat větší právní jistotu o tom, kdo může generované údaje použít a za jakých podmínek. Nařízení mj. zavádí ochranná opatření proti nezákonnému předávání dat a normy interoperability pro data, která mají být opakovaně používána mezi odvětvími.

Uživatelé (fyzické i právnické osoby) připojených zařízení tak budou mít větší

kontrolu nad daty jež vytvářejí. Tato data jsou dosud často shromažďována výhradně výrobcem a poskytovateli služeb. Nové nařízení zároveň řeší odpovídající úroveň ochrany obchodního tajemství a práv duševního vlastnictví spolu s příslušnými zárukami proti možnému zneužívání.

V případě krizových situací, jako jsou ohrožení veřejného zdraví, mimořádné situace způsobené přírodními katastrofami či kybernetické bezpečnostní incidenty, převládá veřejný zájem nad zájmy držitelů dat. V takové situaci nařízení umožňuje subjektům veřejného sektoru přístup k datům v držení soukromých subjektů.

Co se týká organizace úkolů vyplývajících z nařízení je na vnitrostátní úrovni zachována flexibilita. Každý členský stát si určí jeden či několik příslušných orgánů odpovědných za uplatňování a vymáhání tohoto nařízení, přičemž je možné využít i stávající orgán. Pokud je v členském státě více než jeden příslušný orgán, je zároveň určen datový koordinátor.

Nařízení bude nyní vyhlášeno v Úředním věstníku EU a vstoupí v platnost dvacátým dnem po tomto vyhlášení. Jeho použitelnost nastane 20 měsíců po dni vstupu v platnost. Ustanovení čl. 3 odst. 1 (požadavky na zjednodušený přístup k datům o nových výrobcích) se však na připojené výrobky a související služby uvedené na trh použije až

po 32 měsících ode dne vstupu nařízení v platnost.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI**PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU**

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

PŘEDBĚŽNÉ DOHODY
Z TRIALOGŮ

UMĚLÁ INTELIGENCE

PŘEDBĚŽNÉ DOHODY Z TRIALOGŮ

Španělské šestiměsíční předsednictví, kterému zbývají poslední dny do konce roku, vynaložilo značné úsilí na dosažení co největšího posunu v procesu nově přijímané evropské legislativy. Během prosince se pod jeho vedením podařilo, kromě **plynového balíčku a nařízení o umělé inteligenci, završit také meziinstitucionální dohody ohledně návrhu reformy trhu s elektřinou (market design), revize směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD) či docílit konečné podoby směrnice o náležitě péči v oblasti udržitelnosti činnosti podniků (due diligence).**

Zástupci Rady a Evropského parlamentu dosáhli předběžné politické dohody o **revizi pravidel uspořádání trhu s elektřinou** (market design). Jedním z nejkontroverznějších bodů tohoto legislativního návrhu byl systém dvoucestných rozdílových smluv (CfD). Podle dostupných informací byl v této souvislosti v zásadě zachován **přístup Rady** (v obavě

z možného rozbití křehké rovnováhy), který zajistí aplikování CfD (případně ekvivalentních schémat se stejnými účinky) na investice do nových zařízení na výrobu elektřiny na bázi větrné, solární, geotermální, vodní (kromě nádrží) a jaderné energie. Prozatímní dohoda poskytuje flexibilitu, pokud jde o přerozdělení příjmů z CfD, resp. ekvivalentních schémat, generovaných státem. Příjmy by se přerozdělovaly mezi koncové odběratele a mohly by být rovněž využity k financování nákladů na režimy přímé podpory cen nebo na investice do snížení nákladů na elektřinu pro koncové odběratele.

Vyjednači souhlasili také s výjimkou z požadavků na limity emisí CO₂ pro stávající kapacitní mechanismy až do konce roku 2028. Tuto výjimku, která bude podléhat posouzení Komisí, hodlá využívat Polsko. Co se týká ochrany spotřebitele, budou posílena opatření na ochranu zranitelných a energeticky chudých zákazníků.

Revidovaná směrnice o energetické náročnosti budov, která je součástí balíčku Fit for 55, stanoví ambiciózní požadavky na energetickou náročnost nových a renovovaných budov v EU a vybízí členské státy, aby svůj fond budov renovovaly. Předběžná politická dohoda zahrnuje mj. článek (9a), který má zajistit umístění solárních zařízení na nových budovách, veřejných budovách a stávajících

nebytových budovách, které procházejí renovací. Co se týká renovace obytných budov, členské státy zajistí, že do roku 2030 sníží tyto budovy průměrnou spotřebu energie o 16 % a do roku 2035 o 20 až 22 %.

Další právní předpis, který během španělského předsednictví dospěl do finální fáze své cesty legislativním procesem, je **směrnice o náležitě péči v oblasti udržitelnosti činnosti podniků**. Cílem této směrnice je posílit ochranu životního prostředí a lidských práv v EU. Předběžná politická dohoda stanoví rozsah působnosti této směrnice na velké společnosti, které mají více než 500 zaměstnanců a celosvětový čistý obrát 150 milionů eur a více. Co se týká společností mimo EU spadajících do působnosti směrnice, Komise bude muset zveřejnit jejich seznam. Dohoda také objasňuje odpovědnost společností, definuje minimální strop sankcí a doplňuje seznam práv a zákazů, které by společnosti měly dodržovat.

Předběžné politické dohody nyní musí obě evropské instituce potvrdit a formálně přijmout.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

PŘEDBĚŽNÉ DOHODY
Z TRIALOGŮ

UMĚLÁ INTELIGENCE

UMĚLÁ INTELIGENCE

Rada a Evropský parlament dosáhly dne 9. prosince předběžné dohody ohledně pravidel pro umělou inteligenci. Navrhované nařízení o umělé inteligenci, které je prvním právním předpisem svého druhu na světě, má za cíl zajistit bezpečnost systémů umělé inteligence uváděných na evropský trh, a to při respektování základních práv a hodnot EU.

Ve srovnání s původním návrhem Komise zahrnuje prozatímní dohoda některé nové prvky. Se záměrem jasně odlišit umělou inteligenci od jednodušších softwarových systémů se vyjednávali evropských institucí shodli na definici systému umělé inteligence (AI), kterou uvedli do souladu s přístupem navrženým Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

Dohoda také objasňuje, že nařízení by nemělo ovlivnit pravomoci členských států v oblasti národní bezpečnosti. Zákon o umělé inteligenci se zároveň nebude vztahovat na systémy umělé inteligence používané v rámci výzkumu a inovací.

Navrhované nařízení stanoví pravidla pro

poskytovatele a uživatele systémů AI a upravuje autorizaci těchto systémů na jednotném trhu EU. Podle míry rizika rozlišuje mezi systémy AI, které představují minimální nebo žádná rizika, přes systémy s omezenými riziky, vysokými riziky, až po systémy, jejichž rizika jsou nepřijatelná. Kompromisní dohoda zajišťuje, že systémy s omezeným rizikem by podléhaly mírným povinnostem týkajícím se transparentnosti, což by např. zahrnovalo povinnost informace, že obsah byl vytvořen AI.

Co se týká vysoce rizikových systémů AI, kompromisní dohoda upřesňuje soubor požadavků a povinností, kterému budou tyto systémy podléhat, pokud mají získat přístup na trh EU. Mezi systémy AI, jejichž rizika jsou nepřijatelná, a proto budou v EU zakázána, dohoda zařazuje např. necílené stahování snímků obličeje z internetu, rozpoznávání emocí na pracovišti a ve vzdělávacích institucích či biometrickou kategorizaci k odvození citlivých údajů.

Systémy AI jsou vyvíjeny a distribuovány prostřednictvím složitých hodnotových řetězců. Kompromisní dohoda proto zahrnuje změny, které objasňují rozdělení odpovědnosti jednotlivých aktérů, zejména poskytovatelů a uživatelů systémů AI.

V rámci Komise bude vytvořen nový evropský úřad pro umělou inteligenci, který zajistí koordinaci na evropské úrovni. Rada pro

umělou inteligenci, která bude vytvořena ze zástupců členských států, bude fungovat jako konzultační orgán Komise. Zřízeno bude také poradní fórum pro zainteresované strany, jako jsou zástupci průmyslu, malé a střední podniky, občanská společnost či akademická obec.

V těchto týdnech pokračují práce na dokončení textu nařízení na technické úrovni. Politickou dohodu musí následně formálně přijmout Rada i Evropský parlament. Nařízení vstoupí v platnost 20 dní po vyhlášení v Úředním věstníku. Účinnosti nabude dva roky po svém vstupu v platnost, s některými výjimkami pro konkrétní ustanovení: zákazy se začnou používat již po 6 měsících, zatímco pravidla pro obecnou umělou inteligenci se uplatní po 12 měsících.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU**O ČEM SE MLUVÍ**

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

ZÁVĚRY KLIMATICKÉ
KONFERENCE OSN

ZÁVĚRY KLIMATICKÉ KONFERENCE OSN

Zástupci **téměř 200 zemí** se na konferenci OSN o změně klimatu COP28 poprvé v historii shodli na potřebě odklonu od fosilních paliv. Závěrečná **dohoda** uvádí globální ztrojnásobení kapacity obnovitelné energie a zdvojnásobení tempa zlepšování energetické účinnosti do roku 2030 jako jednu z cest k dekarbonizaci. Zmiňuje také potřebu podstatného snížení jiných emisí než CO₂, a to včetně emisí metanu.

Představitelé světových vlád uznali, že ještě „nejsou společně na cestě“, pokud jde o plnění cílů Pařížské dohody. Potvrzují, že je třeba do roku 2030 snížit globální emise skleníkových plynů o 43 % (ve srovnání s úrovněmi v roce 2019), do roku 2035 o 60 % a čisté nuly dosáhnout do roku 2050.

Kromě vyjádření o fosilních palivech věnuje závěrečná dohoda zvláštní pozornost uhlí. Vyzývá k urychlení úsilí o postupné ukončení výroby (phase-down) energie z uhlí, která není kompenzovaná technologiemi zachytávání emisí (CCS). Požaduje také postupné zrušení

neefektivních dotací na fosilní paliva či urychlení technologií s nulovými a nízkými emisemi, včetně obnovitelných zdrojů energie, jaderných technologií, technologií CCS, skladování energie či nízkouhlíkové výroby vodíku, a to s cílem podpořit náhradu za fosilní paliva v energetických systémech.

Kompromisní dohodu světových vlád na odklonu (transitioning away) od fosilních paliv v energetických systémech a urychlení relevantních opatření ještě v tomto desetiletí tak, aby se čisté nuly dosáhlo do roku 2050, se podařilo dojednat až na samý závěr dvoutýdenních jednání.

V probíhajících diskusích se jasně ukázaly motivace a z toho vyplývající vyjednávací pozice. Poté, co organizátoři klimatické konference (Spojené arabské emiráty) zveřejnili návrh závěrečného dokumentu, který nabídl pouze snížení fosilních paliv, vyjádřila skupina těch ambicióznějších států v čele s EU, USA, Kanadou a **aliancí** ostrovních zranitelných států zásadní nesouhlas. Záměrem tohoto uskupení bylo prosadit postupné vyřazení fosilních paliv na globální úrovni.

Proti této skupině stála aliance v čele se Saudskou Arábií a jejích partnerů, včetně Iráku či Kuvajtu, zemí bohatých na fosilní zdroje, pro něž jsou ropa, plyn a uhlí základním ekonomickým zdrojem. Závěrečný kompromis, který sice neslibuje konec fosilních paliv, ale vůbec poprvé v klimatické dohodě OSN uznává nezbytnost jejich „odklonu“, se podařilo dojednat až nad ránem dne 13. prosince. Oproti původním předpokladům se tak konference protáhla o jeden den.

Závěrečná dohoda je sice nezávazná, takže není zárukou, že producenti ropy odloží své

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

ZÁVĚRY KLIMATICKÉ
KONFERENCE OSN

projekty. Nicméně smluvní strany Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu by měly (do roku 2025) předložit své národně stanovené příspěvky (NDC) pro rok 2035, resp. revidované plány pro snížení emisí, které by měly být v souladu s výsledky tzv. globální inventarizace.

Co se týká fondu pro ztráty a škody, byla dohoda o jeho fungování a financování uzavřena již v prvních dnech klimatické konference OSN. Od té doby přibylo do fondu více než 650 milionů eur, přičemž EU a její členské státy přispěly více než 400 miliony eur.

Kromě toho pokračovaly diskuse o stanovení „nového kolektivního kvantifikovaného cíle v oblasti klimatických financí“. Očekává se, že tato diskuse bude uzavřena v příštím roce na konferenci COP29, která se bude konat v Ázerbájdžánu.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

BUDOUCNOST
JADERNÉ ENERGETIKY

BUDOUCNOST JADERNÉ ENERGETIKY

Dne 13. prosince uspořádala asociace nucleareurope v Bruselu seminář s názvem "Pokročilá jaderná energetika: od výzkumu k realitě" (Advanced nuclear: from research to reality). Na této akci se sešli vedoucí představitelé průmyslu, odborníci a tvůrci politik, aby diskutovali o zásadních tématech, která utvářejí budoucnost jaderné energetiky. Workshop byl rozdělen do dvou panelů, z nichž každý se zabýval různými aspekty cesty od výzkumu k praktickému nasazení pokročilých jaderných technologií.

První panel se zabýval kritickou potřebou spolupráce v oblasti regulace ve fázi před vydáním licence v Evropě. Hamid Ait Abderrahim, generální ředitel MYRRHA, zdůraznil význam včasného zapojení regulačních orgánů a výrobců. Marco Brugmans, místopředseda správní rady Úřadu pro jadernou bezpečnost a radiační ochranu (ANVS), hovořil o nutnosti harmonizace

a jednotného udělování licencí pro urychlení mezinárodního předběžného licencování pokročilých jaderných technologií, ale zároveň upozornil, že sjednocení procedury licencování napříč Evropou nepřipadá v dohledné době v úvahu. Tommi Nyman, generální ředitel a spoluzakladatel společnosti Steady Energy, upozornil na potřebu podpory jaderné energetiky pro výrobu tepla a na nutnost zefektivnění licenčních procesů. Vyzdvihl význam vytváření pozitivního regulačního prostředí a zavádění nových obchodních modelů. Philippe Stohr, ředitel divize energetiky v CEA, zdůraznil potřebu vytipování vhodných lokalit a zapojení občanské společnosti, zatímco Bertrand Morel, ředitel výzkumu a vývoje ve společnosti Orano připomněl zásadní roli vládních programů a veřejných investic při rozvoji jaderných technologií, včetně vývoje paliva.

Druhý panel se zaměřil na debatu o nastavení vhodného politického rámce pro rozvoj jaderné energetiky. David Briggs, provozní ředitel společnosti NAAREA, vyzval k uznání jaderné energie jako nízkouhlíkové technologie v příslušných právních předpisech a obhajoval jednodušší a rychlejší licenční procesy. Stefano Buono, generální ředitel společnosti Newcleo, vyjádřil podobné názory, přičemž akcentoval potřebu legislativního uznání jaderné energie jako nízkouhlíkové technologie a zjednodušení licenčních řízení. Domenico Rossetti di

Valdalbero, z generálního ředitelství pro energetiku Evropské komise (DG Energy), ocenil úlohu Komise při zajišťování jaderné bezpečnosti a zároveň poukázal na to, že zajištění potřebných finančních prostředků je odpovědností průmyslu. V této souvislosti uvedl, že je důležité prokázat konkurenceschopnost. Radek Škoda, technologický ředitel společnosti Teplator, vyzdvihl potřebu zjednodušení licenčních procesů a poukázal na paralely s leteckým průmyslem a s použitím jaderných technologií k pohonu námořních plavidel s tím, že se lze poučit z jejich globálních licenčních modelů. Škoda rovněž konstatoval, že je potřeba získávat odborníky pro práci regulátorů.

Závěrem lze říci, že seminář poskytl cenné poznatky o výzvách a příležitostech spojených s rozvojem jaderné energetiky, a to od regulačních aspektů až po politický rámec potřebný pro úspěch sektoru v rapidně se měnícím světě energetiky. Výzva ke spolupráci, zefektivnění procesů a uznání úlohy jaderné energetiky v nízkouhlíkové budoucnosti podtrhla odhodlání vedoucích představitelů průmyslu prosazovat pozitivní změny v oblasti jaderné energetiky.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

PROJEKTY
SPOLEČNÉHO ZÁJMU

PROJEKTY SPOLEČNÉHO ZÁJMU

Evropská komise na konci letošního listopadu přijala vůbec první unijní seznam jak tzv. projektů společného zájmu, tak tzv. projektů ve společném zájmu, který vychází ze Zelené dohody pro Evropu (Green Deal) a je s jejími cíli plně v souladu. Projekty splňují kritéria způsobilosti pro čerpání finanční podpory z evropského Nástroje pro propojení Evropy (CEF) a platí pro ně zjednodušené povolovací a regulační postupy.

Jak se od sebe liší projekty společného zájmu a ve společném zájmu ?

Projekty jsou rozděleny do dvou hlavních skupin, lišících se nejen v nuanci obou názvů. Projekty společného zájmu jsou klíčové infrastrukturní projekty, jejichž cílem je zajistit dokončení evropského vnitřního trhu s energií a zároveň pomoci Evropské unii dosáhnout cílů v oblasti energetiky a klimatu. Tím je míněno zajistit cenově dostupnou, bezpečnou a udržitelnou energii pro všechny obyvatele Evropské unie a také vybudovat klimaticky

neutrální ekonomiku do roku 2050. Tzv. projekty ve společném zájmu jsou pak energetické projekty mezi Evropskou unií a třetími zeměmi, které, stejně jako projekty z první skupiny, přispívají k evropským energetickým a klimatickým cílům. Jedná se o nově vytvořenou kategorii projektů, které jsou podle revize nařízení o transevropských energetických sítích (TEN-E) způsobilé pro získání podpory.

Jaké projekty se dostaly na seznam ?

Celkově se jedná o již šestý seznam projektů, které byly přijímány ve dvouletých cyklech od roku 2013. Letošní seznam je ovšem první, který vychází z revidovaného nařízení TEN-E. Tato revize ukončila podporu infrastruktury pro fosilní paliva a projekty jsou tedy již výhradně zaměřeny na přeshraniční energetickou infrastrukturu budoucnosti. Nachází se na něm celkem 166 akcí, jež mají napomoci vybudovat infrastrukturní síť napříč Evropou. Na seznamu projektů společného zájmu je 85 projektů v oblasti elektrické energie, včetně 12 projektů ve sféře skladování, 5 projektů zaměřených na inteligentní síť a 12 infrastrukturních projektů na moři. Na oblast vodíku a elektrolyzérů se zaměřuje 65 projektů, 14 projektů potom cílí na síť CO₂. Do seznamu projektů ve společném zájmu je pak zahrnuto celkem 10 projektů, které

řeší propojení elektroenergetických soustav se Spojeným královstvím, zeměmi západního Balkánu a severní Afriky.

Co znamená pro projekty jejich zařazení na seznam a jaký bude další postup při implementaci ?

Samotné zařazení projektu na zmíněné seznamy neznamená automatickou záruku získání finančních prostředků z CEF, ovšem tento statut je nezbytnou podmínkou pro způsobilost celého projektu. Projekty dále mohou žádat o finanční prostředky na základě účasti na každoročních výzvách k předkládání návrhu, přičemž první výzva bude otevřena v první polovině příštího roku s plánovaným vyhlášením výsledků na jeho konci. Podle Komise byla v posledních letech většina projektů na seznamu realizována bez finančních prostředků z CEF. Projekty se na druhou stranu mohou ucházet o finance v rámci jiných programů, jako je například Nástroj pro oživení a odolnost (RRF) nebo InvestEU. Výhodou zapsání na seznam je právě prioritní status a zefektivnění povolovacích postupů, jakož i lepší, rychlejší a efektivnější posouzení vlivů na životní prostředí. Projekty pak posuzuje jediný příslušný vnitrostátní orgán, který koordinuje všechny povolovací postupy. Seznam projektů přijme Komise jako

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

PROJEKTY
SPOLEČNÉHO ZÁJMU

akt v přenesené pravomoci a dále jej postoupí v obvyklém legislativním procesu Evropskému parlamentu a Radě EU. Tyto orgány mají dvouměsíční lhůtu na jeho schválení nebo zamítnutí, kterou mohou na vlastní žádost prodloužit o další dva měsíce.

Jaké projekty týkající se České republiky se dostaly na seznam ?

Do seznamu vybraných projektů se probojovalo i několik projektů, týkajících se naší země. V rámci skupiny projektů s názvem Severo-jihní propojení elektrickou energií ve Středovýchodní a Jihovýchodní Evropě je na seznamu projekt tří klastrů vnitrostátních elektrických vedení. První je plánováno mezi rozvodnami Verněřov a Vítkov u Sokolova na území Ústeckého a Karlovarského kraje, druhé mezi rozvodnami Přeštice v Plzeňském kraji a Kočín u Temelína a třetí mezi Kočínem a Mírovkou u Havlíčkova Brodu v Kraji Vysočina. Všechny projekty spravuje operátor přenosové soustavy ČEPS. Ten také stojí za dalším projektem, jímž je propojení Otrokovic s rozvodnou u slovenské obce Ladce ležící necelých 20 kilometrů od českých hranic. Tento projekt počítá s výstavbou zhruba 80 km dlouhého vedení o napětí 400 kV. Dalším tuzemským projektem na seznamu je plánovaná výstavba propojení na transport

vodíku mezi Německem a Českou republikou. Tento projekt zahrnující výstavbu příslušné infrastruktury jak na naší, tak na německé straně, spočívá v přeměně stávajících plynovodů na vodíkovody a jeho nositelem je společnost NET4GAS. Do stejné kategorie spadá rovněž projekt na koridor zaměřený na dovoz vodíku z Ukrajiny na Slovensko, do Rakouska, Německa a České republiky. Svě místo na seznamu získal také projekt ACON,

který si klade za cíl vytvořit přeshraniční inteligentní síť mezi Českou republikou a Slovenskem, jeho realizátory jsou na české straně společnost E.ON Distribuce a na slovenské Západoslovenská distribučná. Stejný záměr potom má projekt Gabreta, který propojí inteligentními sítěmi západní Čechy a Bavorsko.

